

PAMETNA PARTICIPACIJA ZA PAMETNA MESTA

Izkušnje mest pri pripravi **TUS**
- Trajnostne urbane strategije

1. Celje
2. Koper
3. Kranj
4. Ljubljana
5. Maribor
6. Murska Sobota
7. Nova Gorica
8. Novo mesto
9. Ptuj
10. Slovenj Gradec
11. Velenje

11. MESTO

www.goforesight.eu | www.smartiscity.eu

Ponedeljek, 5. oktober 2015, Svetovni dan habitata
Ravnikarjeva dvorana, Mestna občina Kranj, Slovenski trg 1, Kranj

PROGRAM POSVETA

9:00-9:40	I. OTVORITEV IN UVODNI NAGOVORI <i>Boštjan Trilar</i> , župan Mestne občine Kranj <i>Lidija Stebernak</i> , državna sekretarka, Ministrstvo za okolje in prostor <i>Aša Rogelj</i> , podsekretarka, Ministrstvo za okolje in prostor <i>Miloš Senčur</i> , Združenje mestnih občin (ZMOS) <i>Senka Šifkovič Vrbica</i> , Pravno Informacijski Center NVO <i>Blaž Golob</i> , Urbani Forum Slovenije
9:40-11:00	II. PRIPRAVA TUS – IZMENJAVA PRAKS, IZKUŠENJ IN PRIPOROČIL MESTNIH OBČIN Moderator: <i>Blaž Golob</i> , Urbani Forum Slovenije Kratke uvodne predstavitve: <i>Janez Ziherl</i> , Mestna občina Kranj: Trajnostno načrtovanje prostora na primeru prenove stanovanjske soseske Planina v Kranju <i>Uroš Rozman</i> , Mestna občina Slovenj Gradec: Slovenj Gradec - Ubranost bivanja <i>Moja Breščak</i> , Razvojni center Murska Sobota: SOBOTA kot si jo želimo
11:15-12:45	III. PAMETNA PARTICIPACIJA ZA PAMETNA MESTA Moderatorica: <i>Milena Marega</i> , Regionalni center za okolje (REC) Slovenija Kratke uvodne predstavitve: <i>Nena Dokuzov</i> , Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (CLLD Community Lead Local Development): Priprava TUS – vloge vključenih deležnikov v celotnem procesu <i>Marko Peterlin</i> , Inštitut za politike prostora (IPOP): Participativno načrtovanje dejavnosti - URBACTova zbirka orodij <i>Vid Tratnik</i> , Kulturno Izobraževalno Društvo PINA: Participacija pri načrtovanju prostora na lokalni ravni - projekt ADD <i>Simon Delakorda</i> , Inštitut za elektronsko participacijo (InePA): Internet kot kazalnik participativne demokracije: primer priprave Trajnostnih urbanih strategij v mestnih občinah Razprava (vseh udeležencev) o vključevanju deležnikov in zainteresirane javnosti v načrtovanje urbanega razvoja in izvajanje urbanih projektov
12:45-13:15	Zaključna razprava <i>Tanja Bogataj</i> , državna sekretarka, Ministrstvo za okolje in prostor

TRAJNOSTNI URBANI RAZVOJ

Mesta in mestna naselja v Sloveniji so **zaposlitvena središča**, saj je večina delovnih mest v urbanih naseljih, v katerih dela 94 % vseh zaposlenih prebivalcev in kjer živi 70 % prebivalcev Slovenije z višjo ali visoko izobrazbo. Vsako od mest ima specifično vlogo ter razvojne priložnosti in probleme v okviru urbanega omrežja.

Trajnostni urbani razvoj temelji na principu notranjega razvoja urbanih območij (izkoriščanje potenciala degradiranih, prostih in slabo izkoriščenih površin za razvoj znotraj urbanih območij) in dobrega funkcionalnega sodelovanja in povezovanja z drugimi mesti ter okolico.

Prihodnji razvoj urbanih območij bo potekal preko celovitih in na trajnostni urbani strategiji utemeljenih projektov. **Trajnostna urbana strategija** (TUS) vključuje:

- I. analizo specifičnih socialnih, ekonomskih, okoljskih in prostorskih izzivov ter problemov posameznega mesta (urbanega območja) in vloga mesta v regiji,
- II. opredelitev vizije in strateških ciljev razvoja mesta (urbanega območja) in vloga mesta v regiji in
- III. opis reševanja opredeljenih izzivov z naborom finančno ovrednotenih celostnih urbanih projektov in prioriteto njihovega izvajanja.

Namen posveta

PAMETNA PARTICIPACIJA ZA PAMETNA MESTA

Poudariti vlogo mest in mestnih občin v razvoju države ter predstaviti pomen, priložnosti in praktične izkušnje mest pri oblikovanju trajnostne urbane strategije za uspešen razvoj mesta in vlogo civilne družbe v tem procesu.

Izpostaviti izkušnje in opredeliti načela pametne participacije občanov in občanov v skladu z Evropsko listino o lokalni samoupravi o pravici do sodelovanja pri vprašanjih lokalne oblasti.

Mestne občine so ustavna kategorija.

Upravljaajo državne naloge, ki se tičejo razvoja mest, kot lastne razvojne naloge.

Ustava Republike Slovenije
141. člen
(mestna občina)

Mesto lahko dobi po postopku in ob pogojih, ki jih določa zakon, status mestne občine.

Mestna občina opravlja kot svoje tudi z zakonom določene naloge iz državne pristojnosti, ki se nanašajo na razvoj mest.

Trajnostne urbane strategije

Izkušnje in priporočila mestnih občin

Uvodni govorniki posveta so poudarili **vlogo in pomen mest** v zagotavljanju uravnoveženega razvoja države ter pomen oblikovanja pametne, odprte, vključujoče in na razvojnih usmeritvah utemeljene trajnostne urbane strategije (TUS) za mesta in občane. Mestne občine so predstavile svoje izzive in izkušnje sprejemanja TUS ter načine vključevanja in sodelovanja deležnikov v tem procesu preko fokusnih skupin, posvetov, delavnic, terenskih in spletnih anket, spletnih strani in družebnih omrežij.

Po izkušnjah mestnih občin je **ključen izziv participativnega procesa** in sodelovanja s prebivalci pri oblikovanju TUS preseči medsebojno **nezaupanje**, ki izvira predvsem iz preteklih konfliktov in s tem povezanih predsodkov.

Pametna participacija, ki vključuje vodenje načrtovanega ter **odprtega procesa in dialoga**, je zato pomemben predpogoj za izgradnjo odnosa medsebojnega zaupanja in za prihodnje uspešno sodelovanje mestnih uprav s prebivalci. Potrebno pa se je zavedati, da gre pri tem za **dolgotrajen proces učenja ter soočanja in usklajevanja različnih interesov**. Nekatere mestne občine si pri tem pomagajo tudi z zunanjimi strokovnjaki za participacijo. Občine lažje upravljajo in spodbujajo participacijo občanov, če so **zagotovljena finančna sredstva**. Investicija v participacijo je relativno majhna v primerjavi s stroškom sprejetja in implementacije slabe, nelegitimne ali javnemu interesu škodljive odločitve.

»Proces sprejemanja trajnostne urbane strategije preko fokusnih skupin za kranjsko mestno občino ni bil proces odločanja, temveč proces učenja.«

Boštjan Trilar, župan mestne občine Kranj

Predstavitev
sprejemanja TUS,
MO Kranj

»S posvetom Pametna participacija za pametna mesta želimo poudariti posebno vlogo mest v zagotavljanju uravnovešenega razvoja države in izpostaviti pomen in prednosti sodelovanja širokega kroga udeležencev v trajnostnem urbanem razvoju.«

Lidija Stebernak, državna sekretarka, Ministrstvo za okolje in prostor

»Pametne trajnostne strategije bodo odprte in vključujoče. Take, ki preverjajo svoje razvojne usmeritve preko odprtega dialoga s ključnimi deležniki razvoja.«

Aša Rogelj, podsekretarka, Ministrstvo za okolje in prostor

»Za spodbuditev sodelovanja državne in lokalne uprave sta potrebna ustrezno medresorsko in teritorialno usklajevanje ter ustrezen normativni okvir, v okviru katerega bodo občine lahko oblikovalke skupnega razvoja.«

Miloš Senčur, Združenje mestnih občin (ZMOS)

»Na splošno so izkušnje glede participativnih procesov pozitivne, sprejemajo se tudi boljše odločitve. Veljajo pa neki temeljni principi dobrega vključevanja: volja, dober načrt, vzpodbuditi proces, začeti zgodaj, pregleden postopek in enaka obravnava deležniških skupin.«

Senka Šifkovič Vrbica, Pravno Informacijski Center NVO

»Sodelovanje je predpogoj za uspešno realizacijo dolgoročnih strateških projektov, ki se nanašajo na razvoj mest. Urbani forum je platforma, ki to omogoča.«

Blaž Golob, Urbani forum

Pametna participacija za pametna mesta

Temeljni principi participacije za boljše upravljanje

Dobre prakse pametne participacije za pametna mesta in razprava na temo spodbujanja sodelovanja so izpostavile nujnost pravočasnega in do širše javnosti odprtega procesa oblikovanja mestnih politik in razvojnih strategij. Za uspešno in učinkovito usmerjanje urbanega razvoja je potrebno **participacijo načrtovati, identificirati deležnike** in jih na različne načine in s pomočjo tehnologije **aktivno spodbujati** k sodelovanju ter **upoštevati njihova mnenja** pri končnih odločitvah.

Pametna participacija omogoča sprejemanje boljših odločitev, ki so po meri prebivalcev in gradi medsebojno zaupanje, ki pomembno vpliva na uspešnost izvajanja strategij in projektov.

Temeljni principi pametne participacije:

VOLJA odpreti procese in vzpostaviti sodelovanje

NAČRTOVANJE procesa participacije in
PRAVOČASNEGA vključevanja deležnikov

ZAGOTAVLJANJE FINANČNIH
SREDSTEV za obsežnejše in daljše postopke
participacije občanov

VZPODBUJANJE deležnikov k sodelovanju

INTERNET kot orodje pregledne in stroškovno
učinkovite participacije

PERSONALIZACIJA procesa participacije

PREGLEDNOST postopkov participacije in
sprejemanja odločitev

INFORMIRANOST udeležencev

ENAKA OBRAVNAVA deležniških skupin

UTEMELJEN VSEBINSKI ODZIV
na mnenja deležnikov

VKLJUČEVANJE MNENJ deležnikov v
končne odločitve

PAZIBUŽO

Predstavitev projekta
PaziBužo, društvo
PINA

»S specifičnim ciljem boljše gospodarske in socialne vključenosti skupnosti skuša operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike ustvariti pogoje za nova delovna mesta, povečati socialno vključenost preko spodbujanja inovativnih partnerstev in varovati okolje.«

Nena Dokuzov, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

»Program URBACT na mednarodnem nivoju omogoča medsebojno učenje mest in skupno razvijanje celostnih rešitev. Obenem na lokalni ravni lokalni deležniki na posameznem problemskem področju skupaj oblikujejo celostne akcijske načrte.«

Marko Peterlin, Inštitut za politike prostora (IPOP)

»Pametna participacija potrebuje pametne metodologije. Participacija v javnih zadevah je dodana vrednost za javni sektor in ima vpliv na obe strani. Potrebno pa je proces participacije vnaprej načrtovati.«

Vid Tratnik, Kulturno Izobraževalno Društvo PINA

»Družbeni predpogoji za učinkovito uporabo različnih spletnih orodij za e-participacijo so, poleg uporabniške prijaznosti, personalizacije in interaktivnosti, predvsem aktivna civilna družba, zaupanje v proces priprave TUS, kadrovske, strokovne in finančne kapacitete občin ter zavest in prepričanje, da je za boljšo kakovost življenja potrebno sodelovanje med prebivalci.«

Simon Delakorda, Inštitut za elektronsko participacijo (INePA)

»Pravočasen in do širše javnosti odprt proces oblikovanja mestnih politik in razvojnih strategij je pomemben pogoj za uspešno in učinkovito usmerjanje urbanega razvoja.«

Tanja Bogataj, državna sekretarka, Ministrstvo za okolje in prostor

Informacijsko-komunikacijska tehnologija
Mestne občine *Zaupanje*
Trajnostna urbana strategija

Občani
Stroka
Pametna participacija
Pametno mesto
Odprt dialog
Povezovanje
Učenje
Dobre prakse
Informiranost
Preglednost
Sodelovanje
Načrtovanje
Izobraževanje
Kakovost življenja
Enakopravnost
Politika
Nevladne organizacije

EU Urbana Agenda

Učinkoviti odzivi na ključne izzive, s katerimi se spopadajo evropska mesta, so ključni za prispevek mest, kot gonilnih sil evropskega gospodarstva, k doseganju ciljev EU 2020: pametna, trajnostna in vključujoča rast.

Namen Urbane Agende EU je vzpostaviti okvir za boljše usklajevanje politik, akterjev in deležnikov upravljanja ter boljše razumevanje okvirov razvoja mest. Njen namen je tudi prispevati k vzpostavitvi boljše podpore razvoju mest in omogočiti vključevanje mest v pripravo EU politik ter jih s tem približati državljanom.

Organizatorji

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

UN HABITAT
FOR A BETTER URBAN FUTURE

Združenje Mestnih Občin Slovenije

Partnerji

REGIONALNI CENTER ZA OKOLJE
Slovenija

Poročilo | **Urbani forum 2015** | Pametna mesta za trajnostni razvoj Slovenije in zeleno rast

Priprava: Blaž Golob in Helena Habjan **Grafično oblikovanje:** Andrea Plavljanić **Fotografije:** Jelena Torbica, Mendi Kokot. Vse pravice pridržane. Noben del tega poročila se brez pisnega dovoljenja Inštituta GFS ne sme reproducirati v kakršni koli obliki s kakršnimi koli elektronskimi ali mehanskimi sredstvi (vključno s fotokopiranjem, snemanjem ali shranjevanjem podatkov).

©GFS **Izdal:** Inštitut GFS, oktober 2015, Cesta na Kurešček 46, 1292 Ig, Slovenija, EU
www.gforesight.eu